

Kulin György Csillagászati Verseny Jászberényben

2016. április 2-án és 3-án került megrendezésre a VII. Országos Kulin György Csillagászati Verseny középiskolás döntője, amely egyben az asztrofizikai diákolimpia válogatóversenye is volt.

2015 őszen és 2016 tavaszán a szervezők – Bajai Observatórium Alapítvány, ELTE Gothard Asztrofizikai Observatórium, Magyar Csillagászati Egyesület, Szegedi Tudományegyetem TTIK Fizikus Tanszékcsoport és Csillagvizsgáló, Szegedi Tudományegyetem Bajai Observatóriuma, TIT Budapesti Planetáriuma, TIT Komárom-Esztergom Megyei Egyesület – immár hetedik alkalommal hirdették meg általános és középiskolások számára a Kulin György csillagászati versenyt, amely a hagyományokhoz híven három internetes feladatmegoldó fordulóból és a döntőből állt. A középiskolás döntő 2016. április 2-án és 3-án került megrendezésre Jászberényben, ahol a Jászberényi Városi Könyvtár adott helyt az idén először kétnapos eseménynek. Köszönjük a vendéglátóknak, a Városi Könyvtár munkatársainak (elsősorban Kovács Péter igazgatónak és Csillik Katalin könyvtárosnak), valamint a helyi és környékbeli amatőrcsillagászati élet képviselőinek (Fodor Antalnak, Szöllősi Attilának és másoknak) a nagyszerű szervezést és lebonyolítást!

A szervezők az internetes fordulók eredményei alapján a 15 legjobb versenyzőt invitálták a döntőre. Sajnos egyikük egyéb elfoglaltsága miatt végül nem tudott Jászberénybe utazni, így szombat reggel 10 órakor 14-en vágtak neki a hosszúnak ígérkező megmérettetésnek. A tét nem volt kicsi, hiszen a legjobbakból kerülnek ki azok, akik megkezdhetik a felkészülést a Nemzetközi Csillagászati és Asztrofizikai Diákolimpiára (IOAA), amelyet idén Indiában rendeznek meg, időjárás okokból nem a szokásos nyári időpontban, hanem december közepés harmadában.

A rövid megnyitón a szervezők nevében Mizser Attila, az MCSE főtitkára és Dr. Hegedüs Tibor (SZTE Bajai Observatóriuma), az IOAA magyar koordinátora, a verseny szíve és lelke, a vendéglátók részéről pedig Dr. Szabó Tamás, Jászberény polgármestere köszöntötte a diákokat, kísérőiket és a verseny szervezőit. Ezután rögtön el is kezdődött a munka, a versenyzőknek először 10, olimpiai szintű elméleti feladattal kellett megbirkózniuk, erre 2,5 óra állt rendelkezésükre, és a megoldás közben semmilyen segédeszközt nem használhattak, hiszen az olimpián is saját magukra számíthatnak csak. Az elméleti fordulót az ebéd és a csoportkép elkészítése követte, majd délutáni programként a számítógépes adatfeldolgozási feladat és a planetáriumi gyakorlat következett. A vacsora előtt a kísérők és a nem versenyző érdeklődők Horvai Ferenc tanácsos (NFM Magyar Űrkutatói Iroda) előadását hallgathatták meg az űr kutatás történetéről, illetve planetáriumi előadást tekinthettek meg. Vacsora után a versenyzők felkészültek a szabadszemes és távcsöves észlelési feladatra, amelyet a sötétség beállta után egymás után el is kezdtek. Ennek során például meg kellett figyelniük a Nemzetközi Űrállomás átvonulását, illetve távcsövel a Jupitert és a holdjait, és válaszolni az ezekkel kapcsolatos kérdésekre. Sajnos az észlelés menetébe az időjárás is beleszólt, így a legutolsó versenyző – már-már igazi csillagászhoz hasonlóan – csak hajnali háromkor tudta befejezni a feladatot.

Közben Dr. Szatmáry Károly egyetemi tanár (SZTE Kísérleti Fizika Tanszék) vezetésével a zsűri folyamatosan végezte a feladatok értékelését. A tagok Dr. Szabados László professor emeritus (MTA CSFK KTM CSI), Dr. Kovács József tudományos főmunkatárs (ELTE GAO MKK), Dr. Szalai Tamás tudományos munkatárs (SZTE Optikai és

Az olimpiai felkészülést megkezdő csapat: Tószegi Balázs, Vigh Benjámín, Világos Blanka, Kalup Csilla, Knoch Júlia, Gémes Antal, Lőrincz Szabolcs

Kvantumelektronikai Tanszék), Udvardi Imre, a Könyves Kálmán Gimnázium tanára, az olimpiai csapat egyik vezetője, illetve Bécsy Bence és Dálya Gergely egyetemi hallgatók (ELTE), korábbi sikeres olimpiákon voltak. A versenyzők az elméleti feladatokra összesen 40 pontot, a számítógépes adatelemzésre és a megfigyelési feladatokra pedig 30 pontot kaphattak.

Az észlelési feladat csúszása miatt annak végső értékelése és így a verseny végeredménye is csak vasárnap délelőtt, a 10 órára tervezett eredményhirdetés előtt született meg. Amíg a versenyzők és a kísérők az eredményre vártak, Dr. Kiss László akadémikus, az MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Konkoly Thege Miklós Csillagászati Intézet igazgatója tartott rövid fényképes élménybeszámolót a tavalyi, Indonéziában megrendezett diákolimpiáról.

A zsűri a pontszámok alapján végül a következő sorrendet állapította meg.

1. Vigh Benjámín (Jászberény), 2. Lőrincz Szabolcs (Csíkszereda), 3. Kalup Csilla

(Jászberény), 4. Gémes Antal (Mindszent), 5. Tószegi Balázs (Budapest), 6. Világos Blanka (Gyömrő), 7. Knoch Júlia (Pécs).

A szervezők és a zsűri úgy döntött, hogy ők kezdhetik meg a felkészülést az olimpiára. A következő időszak foglalkozásai, a nyári táborok és egy szlovének által rendezendő nyári miniolimpia eredménye alapján közülük fog kikerülni az az 5 versenyző, aki 2016. december 9. és december 19. között Magyarországot képviselheti a 10. Nemzetközi Csillagászati és Asztrfizikai Diákolimpián az indiai Bhubaneswarban.

Kovács József

